

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 29.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an ..... 20 cor.
pe 6 an ..... 10 cor.
pe 12 an ..... 5 cor.
pe o lună ..... 2 cor.

N-ri de Duminecă pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 29.

INSERTIUNILE:
de un câr garmond: prima dată 14
leai; a doua oară 12 leai; a treia
oară 8 b. de fiecare publicare.

Atât abonamentele, cât și inserți-
unile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru orna și comenzi
Scrierile adresate nu se primesc.

Anul VIII.

NUMĂR DE DUMINECĂ

Nr. 23.

Austriacii și Ungurii.

Nemernici am fi și vrednici de bătaia lui D-zeu, dacă ne-am lăpăda de cele ce sunt *ființa noastră ca neam*: limba și obiceiurile strămoșești! De veacuri multe, de când fel de fel de popoare au năvălit peste noi, nici n'am luptat de cât *pentru limbă*. Adică împotriva acelor, despre cari știam că vor să ne răpească această scumpă moștenire. Tot așa: slăvit-am și vom slăvi pururea pe vitejii luptători pentru românism.

Acum, în vară, e vorba să prăznuim întru aducerea aminte alui *Ștefan cel mare și sfânt*, care deși fusese voevod numai al Moldovei, nu e mai puțin adevărat că în cele peste patru-zeci lupte mari ce avusese cu Turcii, Tătarii, Polonii și Ungurii, apărase ființa *întregului neam românesc*. Pentru-că dacă ajungea răpus el, cel mai năpraznic din câți viteji au împodobit istoria Românilor, era ușor să fie nimicii și ceilalți Români cari trăiau mai slab scutiți...

Eată de ce Românii de pretutindenți vor să prăznuiască la 2 Iulie întru aducerea aminte a Voevodului Ștefan... Sunt 400 ani de când s'a stins din viață acest neîntrecut erou. Faptele lui strălucesc însă și vor străluci pururea cât va trăi neamul românesc... Ear dacă am peri noi, l'ar pomeni alte neamuri mai mari ca număr. Turcii de pildă, cari n'au putut pătrunde nainte, înspre apu-

sul Europei, de cât după moartea lui Ștefan. (Ștefan a murit la 2 Iulie 1504, ear Turcii numai la 1526 ajung să înfrângă, la Mohaci, pe Unguri)... L'ar pomenii apoi Polonii, pe cari după-ce i-a bătut groaznic când năvăliseră în Moldova, să pustiască, pe cei rămași în viață, ca prinși, i-a pus la plug, să are cu ei Dumbrava Roșie... L'ar pomenii chiar Ungurii! Ștefan biruise doar la Baia din Moldova pe Mateiu Craiul, socotit până atunci de neînvins și făcutu-s'a astfel Ștefan stăpân pe Ciceu și pe Cetatea de Baltă din Ardeal... L'ar pomeni întreaga creștinătate, căreia aproape un jumătate de veac braț tare și înarmat zi și noaptea i-a fost împotriva Turcilor păgâni...

Nemernici am fi deci, dacă nu l'am pomeni noi, cei d'un sânge cu el...

Noi știm să cinștim însă pe strămoșii pe mai-marii neamului. Duce-ne-vom deci la 2 Iulie să sărutăm peatra sfântă de pe mormântul lui Ștefan cel mare...

Și cei cari nu se vor putea duce, cu gândul fi-vor toți la Putna, mănăstirea din Bucovina care adăpostește osămintele lui Ștefan...

Da, ne vom duce. Inșă numai *cei pe cari nu-i vor putea opri stăpânirea ungurească*. Căci până acolo s'a ajuns în țeara noastră cu prigonirile, în cât mai marii dela școlile înalte din Budapesta au spus-o rupt ales: acei tineri români, cari s'ar duce la Putna, să aprindă lumină pentru odihna su-

fletului marelui Ștefan ori o cunună să așeze pe lespede mormântului sfânt dela Putna, n'au ce să mai caute pela școlile din Țeara Ungurească... Inșă ne mirăm că n'au fost înfricați cu isgonirea chiar din țeară!...

Așa ceva n'am cetit să se întâmple nici în Rusia. Să prigonești pe cei-ce își cinștesc strămoșii, pe cei-ce se închină sfinților și vitejilor neamului!...

Bucovina, unde-i Putna, este ruptă dela Moldova... Austriacii n-o stăpânesc de cât dela 1777 încoace. Și totuși, stăpânirea austriacă nu se arată așa de dușmănoasă Românilor. Ba dinpotrivă, chiar locoțiitorul M. Sale în Bucovina, va lua parte la sărbătoarea ce se face întru pomenirea lui Ștefan-cel-Mare.

Nu mai stăpânirea din Budapesta trebuie să-și facă de cap și cu acest prilej. Ea vrea să înăbușe ori-ce simțire națională în tinerimea noastră. Vrea s-o oprească să se închine până și morților.

Tinerimea română din Viena cu drept cuvânt s'a ridicat împotriva acestei selbaticii.

Ne ridicăm din toate puterile și noi.

Să nu ne oprim însă la atâta. Ci în înțelegere cu toții, în vre-o limbă străină, tinerimea noastră să arate străinătății întreaga suferință ce îndură studenții români dela școlile înalte din Ungaria.

Atunci când ne închinăm la mormântul celui care a ținut în sufletele românești curajul, bărbăția și mândria, să ne ridicăm

MAMA LUI ȘTEFAN CEL MARE

DE
CARMEN SYLVA.

În Moldova de sus, între Piatra și Fălticeni, se află pe un munte, dincolo de un riu, ruinele cetății Neamțu, care din nenorocire s'a nimicit mai de tot, căci orașelul din vale s'a zidit mai tot din pietrele mindrei cetăți.

Pe vremuri însă, când locuia în ea Ștefan, puternicul domn al Moldovei, cetatea fuse cunoscută până în mari depărtări și puternică de o putea nimeni lua. El s'a bătut de 50 de ori mai din fie-care luptă se întorcea rănit; iar înd învingea, după fie-care învingere înălța o serică drept mulțumire către Dumnezeu.

El își apăra țara neîncetat, și făcuse plan o facă mare și tare. Nu de mult s'a găsit în schivele venețiene un act de alianță ofensivă și efensivă, ce încheiase cu republica cea puternică de pe atunci, împotriva Turcilor. El forma adevăr, un zid al creștinătății, pe care turcii ațau mereu să-l doboare.

Pe atunci era greu să domnești pe la Dura de jos, căci vecinii: Turcii, Polonii, Cazacii, Tătarii, nu-ți mai dădeau pace de loc.

Dar Ștefan părea a fi în stare să se măsoare cu toți și se bucura în țara lui de o încredere fără margini.

În ziua când începe istorisirea noastră, Ștefan se bătea iarăși, luptă înfocată, care se utea vedea de pe zidurile cetății. El merse rău

cât-va timp și norocul războiului părea că vrea să-l părăsească și de astă dată. În cetate rămaseră două femei: soția lui Ștefan și mama lui. Domniței celei tinere îi curgeau lacrimile de-alungul obrazilor frumoși ca fața trandafirului, împrejurul cărora flutura părul auriu. Și une ori se uita peste câmpie, iar alte ori își ascundea ochii în naframă, ca să nu mai vadă nimic. Dar mama lui Ștefan nu făcea ca ea.

Ea sta în picioare lângă tinera femeie și privea afară nemișcată și fără să zică o vorbă. Sub sprințele negre și dese, cărora nasul ei încovoiat le da o expresie de vultur, ochii ei mari și negri par'că fulgerau. Părul negru ca corbul îi era acoperit cu o maramă de mătase foarte frumos țesută, care era înodată sub bărbia energetică. Gura îi era mai mult mare, dar când o deschidea, se vedeau două șiruri de dinți, din cari nu lipsea nici unul, și cari îi dădeau o expresie de durere. Era îmbrăcată în haine bogate de mătase și se uita toată ziua afară, fără ca să pună gura pe mâncare sau pe beutură. Din când în când punea mâna cea frumoasă pe umărul nurorei sale și o îndemna să aibă curaj și putere.

Vocea îi era adincă și plină, și une-ori liniștea pe tinera soție chinată de grije. Dar la fiecare șovăire a luptei, frica o supunea earăși. Bătaia se apropia din ce în ce mai mult de cetate, și curând vëzură, că Ștefan abia se mai putea apăra.

— Mamă, au să mi'l omoare!

— Ștefan are să învingă până nu va înopta. Incredințarea, cu care zise aceste cuvinte, făcură să înceteze lacrimile tinerei Doamne.

Cu toate astea, lupta cu invălmășcala ei se apropiau mereu, și noaptea venea repede. Soarele dogorise tare și acum apunea: umbrele se întindeau peste lunca. Aburii se înălțau și înfășurau toate, așa în cât ochiul nu mai putea deosebi nimic. Pe urmă se făcu întuneric de tot. Amindouă femeile ascultau și nu se mișcau, pentru ca nici o gălgăie, nici un fișit de rochie să nu le răpească ceva din șgomotul luptei de din vale.

De-odată se auzi o goană de copite, care venea repede spre munte în sus; pe urmă bătău cine-va tare în poarta cetății.

— O, mamă, Ștefan e! Sunt încredințată că e el. Lasă-me să sbor să-i deschid.

Dar mama lui Ștefan apucă cu putere de mână pe nora sa de a o opri și pași liniștit spre fereastră.

— Cine bate? strigă ea din lăuntru fără să deschidă.

— Eu Ștefan, fiul tău.

— Fiul meu? Cine ești tu străine, care ceri să intri în casa măritului meu fiu?

— Mamă, deschide eu sunt fiul tău! Sunt învins! Turcii imi sunt pe urmă, și rănilor mă prăpădesc de durere.

— Nu e fiul meu, cel care vorbește de acolo de afară: imi e necunoscut. Fiul meu e departe, imprăstie pe vrășmașul țerei cu brațul puternic. Dar dacă ești fiul meu într'adevăr, străine, dacă mi-a fost scris să îndur această mare durere, află, că aici nici odată nu vei intra. Dacă nu poți să învingi, află o moarte vitejească pe câmpul de luptă, și pe urmă îți-o fi mamă, pe urmă îți-oiu împodobi mormântul cu flori.

cu demnitate împotriva celor cari vor să ne îngeuncheze... Mai ales cu acest prilej tinerimea română și Românii de pretutindeni să se arate una! Numai așa ne vom arăta vrednici de memoria eroului mare pe care îl prăznuim.

Russu Șirianu.

Dreptul de budget. Enyedi Lukács, fost deputat dietal și economist maghiar apreciat, se ocupă într'un studiu cu dreptul maghiar de budget și emite teorii, cari în viitor după părerea sa, dac'ar fi puse în practică ar zădărnici obstrucțiunea. După teoria sa, budgetul trebuie împărțit în două. Budgetul A) și budgetul B). Budgetul A) ar cuprinde venitele și cheltuielile ordinare, budgetul B) extraordinare. Budgetul A) fără ori-ce discuție simplu numai cu votare asupra lui ar fi să se primească, ori să se respingă. Prin aceasta s'ar ajunge, că chiar de s'ar în obstrucțiune, n'ar putea opri funcțiunea regulată a mașinării statului și ar exclude posibilitatea stării de ex-lex. Studiul lui Lukács merită atențiune, realizarea teoriei sale deși n'ar nimici posibilitatea obstrucției, ar exclude însă posibilitatea intrării în stare de ex-lex; poate prin urmare obstrucția să-i fie foarte neavenită chiar stricătioasă guvernului, dar țării nu i-ar pricinui daune ca și starea de ex-lex. Ideea lui Lukács e la tot cazul originală, e întrebare însă dacă ar fi câștig oare a degrada parlamentul la un simplu automat de votare, fără voință. Căci dacă chiar asta am voi-o, atunci peste tot la ce ar mai trebui parlament.

Serbările dela Oradea-Mare.

Arad, 9 Iunie n.

Sunt patruzeci de ani de atunci.

O mână de tineri universitari români din Budapesta se hotărăște să facă un lucru bun.

Și entusiasta pleiadă, încălzită de dragoste pentru neam, de rîvnă pentru ridicarea

Tinera Doamnă, care se luase după ea, căzu în genunchi, și vru să se roage cu umilință să-i deschidă, dar mama cu o mișcare din mână îi porunci să tacă, și asculta afară.

Ștefan își plecă o clipă capul de rușine și durere. Pe urmă își clătină pletele lungi, ce-i fluturau în jurul capului, își puse cornul la gură și suflă cu putere, de răsuna în mijlocul nopții sunetul de luptă, pe care când îl auziră, chiar muribunzii săriră să-l urmeze.

Oastea sa fugară se opri și se întorse de se strânse în jurul său.

Ca un vrtej se repezi el însuși de pe munte, pătrunse în mijlocul vrășmașilor, cari mulțumiți de isbândă și fără grije, fură luați fără veste și repede împărășiați.

Sgomotul luptei se auzea departe... tot mai departe... În sfârșit răsuna strigătul de isbândă, care făcu să tremure de bucurie inima celor două femei, cari ascultau.

Ștefan puse earăși cornul la gură și dete un sunet de bucurie către castel, ale cărui turnuri se înălțau mai sus de ceață spre ceriu.

Atunci se iviră înăuntru lumină multe mici, care alergau de colo până colo; femeile pregăteau masa mare.

În sfârșit ear se auziră tropote de cal urcând în sus pe munte. Ștefan venea călare în fruntea ostașilor, și curând zări pe mama sa, se dădu jos de pe cal și închinându-se adnc îi sărută mâna și îi zise:

culturală a neamului nostru românesc, — desfășură un steag: »Familia«.

Și acest steag mântuiește la prins; și l-au dus tot mai sus și tot mai sus, mai departe și mai departe...

Vigurosul steag, care cu avântul tineretii pornise pe drumul răspândirii culturii și literaturii române, azi stă în fața noastră ca un falnic brad, încununat cu podoaba ninsorilor de ani: este domnul Iosif Vulcan.

Patruzeci de ani sunt, de când revista »Familia« înseminează și a înseminat viața familiilor românești; patruzeci de ani sunt, de când fără preget domnul Iosif Vulcan redactează această foaie, — și în curând, cu ajutorul lui Dumnezeu, vom ajunge iubileul de o jumătate de veac al unei munci rodnice și neobosite, a existenței unei reviste literare românești.

S'au pârîndat rînduri — rînduri tinerii scriitori români în jurul apostolului culturii românești; și pătruns'au în Olimp unii din cei ce sub scutul domnului Vulcan început-au a lupta cu condeii, pentru cultură, pentru literatură și cultura românească. Și nu este casă de preot, învățător sau cărturar român, în care să nu fi pătruns senina »Familie«, care poreclă și-a înțeles-o întru misiunea: De-a cultiva social și literar familiile românești, în dragoste de limbă și de tot ce e românesc.

Și când patruzeci de ani se numără în anele acestei munci, cu drept cuvânt cercurile culturale românești din toate părțile grăbitu-s'au la Oradea-Mare, pentru a sărbători o mândră instituțiune și pe falnicul ei stăpân și slugilor.

La splendidul iubileu, care se serbează astăzi în Oradea-Mare,*) din depărtare urăm iubitorilor, cu același cuvânt juvenil care îi caracterizează și care li-a dat forța de-a croi o puternică brazdă de cultură românească în adâncime de patru decenii:

Crescat, floriatque!

*) Regretăm nespuse de mult, că bărbatul designat a reprezenta pe Românii arădeni la luminata serbare, au fost împiedecați de a participa, prin coincidența terminelor examenelor școlare.

— Mamă, ție îți sunt dator isbânda aceasta.

Atunci pentru întâia oară i se umplură ochii ei de lacrimi și buzele-i tremurară, pe când fiul ei strângea în brațe pe tinăra-i soție.

— Tu vroiai să-mi deschizi, îi șopti el. Ea se lipi mai tare de dînsul.

— Dar mama, zise el tare, mă iubește mai mult decât tine.

NAPOLEON BONAPARTE.

(Urmare).

În noaptea precedentă de luptă împăratul merse pedestru în jurul taberei. Dar d'abea făcu câți-va pași, soldații îl și recunoscură îndată și îl salutară cu un entuziasm și aclamări de nedescris. Ridicară pe niște prăjinii mai multe cununii de paie arzende, ear un bătrân grenadir îl agrăi: »Sire! Nu va fi de lipsă, ca să-ți pui viața în pericol: eu îți promit în numele grenadirilor din armată, că tu vei avea de luptat numai cu ochii și mâne îți vom aduce stindardele și tunurile oștirea rusești, pentru a serba aniversarea încoronării Tale«.

Napoleon luă îndată măsurile. Aripa stângă o încredință comandai generalului Lannes, cea

Serbările dela Nădlac, Cianad, St.-Miclăușul-Mare și Nereu.

Tinerimea noastră universitară din Budapesta dovedește o adevărată apostolie în a răspândi însuflețire și cultură socială, în rîndurile poporului românesc dela țară. Această mișcare a tinerimii atât din punct de vedere patriotic cât și național românesc e de mare importanță: întâi — tinerimea, viitorii conducători ai poporului nostru — are ocaziune se cunoască sufletul, inteligența, starea materială-economică a acestui popor; de altă parte însuși poporul vede, că mai sunt pe lume oameni, dela cari poate spera mângăiere în miseriile sale zilnice, cu un cuvânt aceasta direcțiune a mișcării tineretii are de rezultat o legătură puternică între poporul de rînd și inteligență... pro secundo — prin cuvintele înțelepte și patriotice ale tinerimii dispar gărgăunii diferitelor secte dăunătoare neamului și țării noastre scumpe, precum... socialism, neconfesionalism, nazarenism etc.

Drept aceea mișcarea începută e salutăată cu entuziasm pretutindeni — și tinerimea noastră, mai ales acum în timpul feriiilor de vară — ar trebui să o estindă întrucât e posibil din ce în ce tot mai mult.

La Nădlac.

Primire la gară grandioasă... un convoi mareț de trăsuri, însoțit de privirile bravilor Nădlăcani... seara, cină comună în salele »Hotelului Național«... muzică excelentă, cum numai țiganii din acest oraș sunt în stare. Măne-zî, ziua primă de Rosalii — corul studenților cântă în imponenta biserică ortodoxă-română din Nădlac. Frumoasă și pompoasă este această biserică, mai ales pictura, executată de simpaticul artist Zaicu. Serviciul divin l-a pontificat venerabilul preot Marcovici în asistența preoților Chicin și Șepețan din Chiseteu. Poporul e evlavios, cuminte și înțelept...

După serviciul divin o deputație a tinerimii a făcut vizite oficiale la fruntașii satului, nebăgând în seamă preocupările confesionale. Le servește spre laudă.

În tot locul au fost întimpinați cu dragoste și ospitalitate specifică românească.

dreaptă lui Sault, centrul lui Bernadotte, ear toată cavalerimea, pe care a concentrat-o într'un punct, prințului Murat. În sfârșit se crepă de ziuă. Soarele răsări maiestos, era o zi admirabilă de toamnă. Împăratul călări înaintea câtor-va batalioane. »Soldați, trebuie să sfârșim această campanie dintr'o singură lovitură«. — »Vive l'empereur!« răspunseră grenadirii.

Peste un minut se începe canonada în flancul drept. În același timp se mișcă în aripa stângă mareșalul Lannes și taie aripa dreaptă a dușmanului, care voia să-l împresoare. Murat și el acum năvală cu cavalerimea, și Rușii voind să-și reîntregească șirele rărîte înaintea cu garda. Cu aceasta se măsoră garda franceză.

Cei doi împărați: cel rusesc și cel austriac priveau bătaia de pe colinele dela Austerlitz și ved cu desperare cum se nimicește strălucita gardă rusească. Acum înaintea și Bernadotte cu grosul armatei. La ora unu după amiază victoria era deja decisă. Numai în aripa dreaptă se mai băteau. Adversarul alungat de pe înălțimi și împresurat năvălește în spaima sa în lacul, ce se întindea la spatele lui. Ne-numărați soldați se îneacă. 40 de steaguri rusești, 20.000 prizonieri, între cari 15 generali căzură pradă Francezilor. 15.000 inimi morți acopereau câmpul de bătălie.

Aceasta a fost glorioasa victorie dela Austerlitz.

Răsboiul ruso-japonez.

Prin Petersburg (deci nu i-se poate da crezământ) sosește o veste telegrafică despre o înfrângere grea a Japonezilor. Anume din Liao-Yang se vestește, că Chinezi veniți acolo spun, că la 6 Iunie Japonezii au îndreptat un atac combinat în contra Port-Arthurului, care nu a reușit, ba că acest atac a fost respins din partea Rușilor cu mari pierderi pentru Japonezi. Cu această ocaziune s'ar fi nimicit întreaga armată III. a Japonezilor (?). Mai departe spun acei Chinezi, că la Port-Arthur s'au unit două flote (?) ruse și că s'au scufundat 4 vase japoneze. Știm din întâmplările de până aci că spusele a astor fel de vestitori Chinezi nu pot fi considerate ca autentice și demne de crezământ. Este cel puțin ridicol să admii că la respingerea unui atac, ori când e vorba despre o nereușită de întreprindere de atare natură, să peară o armată întreagă! Mâne ori poimâne se va dovedi, ce fond are această veste, care dacă ar fi adevărată, sigur că grăbiau Rușii să o confirme oficios în sunet de fanfare. Trebuie recunoscut, că luarea Port-Arthurului cu una cu două cu anevoie se va putea face. Cu asta sunt în curat și conducătorii de războiu japonezi, cari purced în fiecare operațiune grea cu multă circumspecțiune și prudență. Fie ori-cât de mare dorul de luptă al Japonezilor și dexteritatea lor în atac, cu aceea sunt în curat și ei, că Port-Arthurul numai prin focul artileriei poate fi și trebuie slăbit. Port-Arthurul este un fort de primul rang, luarea căruia va costa multe jertfe pe Japonezi. Este drept, că Japonezii s'au dovedit de măestrii incomparabil în asalt cu ocaziunea asediului dela Kintşou, dar și atunci numai după intrarea în acțiune a flotei au grăbit să scoată pe Ruși cu baioneta din pozițiile lor, ceea-ce au și reușit splendid.

Inteligența din Nădlac, uitând de divergențele avute cu ocaziunea alegerii de deputat... de astădată într'adevăr a fost solidară, — dar să nu fie ca supărare, ar trebui să fie și mai energică și rezolută, ca să nu fie înzădar strălucită și independenta lor stare materială... Advocați, preoți, români ajutați de Dumnezeu, în belșug — să fie fala neamului.

Atât oaspeții, cât și tinerimea la prânz era împărțită prin familii. Și ce mai familii? Într'adevăr de frunte: *Marcovici, Petrovici, Luțai, Chicin, Morariu, Lipovan*, etc.

Intri într'o casă țărănească, te uimește curățenia și gustul estetic cu care sunt aranjate localitățile. Dar ce se mai zice, despre gustoasele bucate și însuflețitoarelor beuturi?... Vin în belșug, și din pivniță proprie...

După amezii petrecere populară în *bercul* din apropierea orașelului... O sătră mare, fiind improvizată și o scenă de scânduri... Apoi un restaurant... Ce mai vrei, alt-ceva sub cerul liber? Nu-i așa? Ordine și animație! Acestea două postulate ale unei petreceri de vară au lipsit... parte din cauza mulțimei colosale, parte din cauza inimii prea puțin aspre a aranjatorilor... Au fost și țărani slovaci, chiar și sârbi... în onoarea zilei s'a jucat și *ciardașul*. Să fim drepti! De ce să nu se joace? E joc nevinovat și a unui popor conlocuitor... (Se poate juca, dacă au fost invitați și unguri din complezanță, dar n'are înțeles să se joace când sunt numai Românii ei de ei. Red). Tinerimea din Pesta privia cu drag la însuflețirea părechilor dansatoare. — S'a jucat și hora, în frunte cu dl *Dr. Suciu*, inițiatorul acestor sêrbări.

Seara a fost concert și teatru (*Ruga dela Chiselău*)... Atât corul din Pesta, cât și diletanții țărani și țerance au stors aplauze repetite. După producție a urmat joc, ear în tropicala căldură a mulțimei, mai tirziu s'a format o masă lungă la inițiativa d-lui Terente Oprean, și Dr. Epaminonda Lucaciu, preoți din Cenadul-sêrbesc. Acești doi domni au invitat studențimea în parochia lor pentru a doua zi de Rosaliu... Dimineața dorința lor s'a împlinit...

In Cenadul sêrbesc.

Tinerimea din Pesta a fost invitată la cină abundantă în casa harnicului preot prigonit de unguri — Terente Oprean... Cam la 30 de persoane s'au împărțit cu cele dulci din ale bucatelor și beuturii... Ași putea spune și eu câți purcei, câte găște, câte litre s'au manipulat, bunăoară cum s'a reportat nu de mult, că s'a consumat adecă la o nuntă românească, — dar spun drept, că nu-mi place se îmbêt lumea cu apă rece... destul că ne-am simțit bine...

X.

A doua zi după bătălie împăratul Francisc veni în persoană spre a cere pace dela Napoleon, care primi într'o colibă mizerabilă oaspele său princiar.

„De două luni locuiesc în palatul acesta“, zise arătând spre păreții bordeiului.

„Inșă D-Ta știi să iei așa folos din el, încât trebuie să-ți placă“, răspunse împăratul Francisc.

Cei doi monarhi începură o conversație animată și armistițiul fu îndată încheiat. Napoleon se purtă foarte prevenitor și marinimos față de învins, numai antipatiei sale cătră Englezii nu-i puse stavilă. Împăratul Francisc nici nu prea căuta să-și scuze aliații săi. „Englezii sunt niște negustori“, zise, „cari sunt gata a pune în flacări întregul continent, numai pentru a-și asigura preponderanța lor în negoțul universal“. Vorbi după aceea în numele țarului rusesc, care voia d'asemenea să părăsească și el alianța englezească și să lege o pace separată. „Negreșit, că Franța are adevărul pe partea ei în cestiunea conflictului său cu Englitera“, adăugă la urmă.

Curtezanța și preveniența împăratului Francisc făcu mare impresie asupra lui Napoleon. Când cest dintâi plecă dela locul de întâlnire, Napoleon zise: „Acest om m'a făcut să comit o greșală, căci așa fi putut să continuez victoriile mele și să prind întreaga armată austriacă și rusească, dar e bine așa, cel puțin nu se vor vîrsa atâtea lacrimi“.

După cină tinerimea a concertat, ear țărani și țerancele au jucat piesa „*Pricoliciul*“, în 53 de acte, adecă din greșeala suflerului, care a confundat actele cu scenele, după fie-care căzătură de cortină țiganii începeau acorduri de jumătate, căci pauza se sfîrșea „ala minut“... De alt-fel țărani diletanți au dovedit cuminenie și strguintă deplină.

După producție a urmat joc până în zorile zilei, în ordine și animație exemplară.

Cam pe la miezul nopții tinerimea dimpreună cu fruntașii satului s'au retras în restaurant, formând o masă mare și imposantă.

S'a toastat frumos și însuflețitor. Atât Dr. Lucaci, cât și preotul Terente Oprean s'au dovedit unii dintre cei mai însuflețiți și energici români.

St. Miclăușul-Mare.

Dr. Nestor Oprean, însuflețit de tinerime, a invitat-o la o excursiune până în orașul de sus. Aici am fost oaspele familiei domniei sale. Ce am văzut? Cât românism! Curat și sincer. Chiar și servitoarele sunt prigonite de autorități, pentru-că vezi doamne, slugesc la „agitatorul valah“. Bietele servitoare sunt osândite la temniță pentru-că au avut îndrăzneala se pună înaintea casei stăpânului lor un pom de prima Maiu.

Vorbind despre atari lucruri, amintesc, că în St.-Miclăuș domicilează groful Nákó... Ce a făcut, dumniului? A închis comunicația stradel unde locuște el, a baricadat-o cu paie și a îngrădit trotuarul cu scinduri... Știi pentru-ce? I-a născut grofoaica—un copilăș mort—nu-i vorbă dureros și jalnic lucru, dar să mă ierte dl grof, de când am ajuns noi ca să fim batjocoriți ca pe timpul lui *Vilhelm Tell*, (înțeleg pâlăria austriacă, care era pusă pe prăgină și trebuia respectuos și din inimă salutată).

Dar să-l lăsăm în pace, se continuăm cu însuflețirea, ce ne-a cuprins în familia d-lui Dr. N. Oprean... Dela părinte până la cel mai mic copilăș vezi într'adevăr, energică inimă românească. Dumnezeu să-i țină!

Am petrecut în aceasta distinsă familie, având de toate în belșug, cântece, musică, vorbiri, glume, ne-am cunoscut cu un harnic învățator cu dl Lipovan, cântăreț de o rară artă, păcat, că nu i-s'a dat dela soarte să fie sprigină, ca să ne fie fală în direcția artelor românești...

Căți-va tineri ne-am dus și la *Nereu*. Atâta belșug n'am mai văzut la țărani români. Familii puternice cum e Mezin, Fumor—să le țină Dumnezeu spre folosul neamului românesc...

F-I.

Armistițiul fu în curînd urmat de încheierea păcii, care fu semnată în 26 Decembrie la Pressburg și în înțelesul căreia Austria cedă lui Napoleon provincia Veneția, ear principiile alegători de Bavaria și Würtembergă fură înaintați la rangul de rege.

Răsboiul nu-l continua acum deja decât singur Anglia. Acest vrăjmaș de moarte nici n'a mai depus arma. E drept că războiul decurgea numai pe mare, dar cu atât mai nenorocos pentru tricolorul francez. În timp ce Napoleon urma campania sa glorioasă în contra trupelor austriace, Nelson, cel mai renumit admiral englez, atacă și nimici totalmente flota aliată a Francezilor și Spaniolilor lângă Trafalgar. Francezii aveau opt-spre-zece fregate, Spaniolii cinci-spre-zece, ear Englezii numai două-zeci-și-sapte. „Anglia așteaptă ca tot omul să-și facă datoria“, zise Nelson la începutul bătăliei. Sfirșitul luptei nici nu l-a văzut. Învingerea și-a plătit-o cu moartea.

Victoria dela Trafalgar incuragă și mai tare pe Anglia în intențiunile ei dujmanoase. Nu o puseră în confuzie privitor la aceasta nici vestea bătăliei dela Austerlitz; nici soarta ce avu să îndure coaliția neapolitană. Regele de Neapoli adică, care d'abea cu câteva luni înainte a legat un concordat cu Francezii, după bătălia dela Trafalgar se întoarse din nou pe partea Englezilor. Napoleon își vîrsă toată furia sa asupra sacrilegiului. „Dinastia neapolitană a încetat de a mai domni“, declară în manifestul său. Massena înaintă cu un corp de armată în Neapoli, casa Bourbon o luă la fugă și întreaga

Italia de jos se supuse aproape fără a curge o picătură de sânge.

Pe tronul rămas fără moștenitor Napoleon puse pe cel mai bătrân frate al său, Iosif. De pe acest timp începînd își dădea silința, ca să câștige tronul de principat pentru membrii familiei sale, să-i înudească cu vechi case domnitoare, spre a ascunde obscuritatea originii și isvorul puterii sale. Începe să fie egal cu ceilalți suverani, cari domnesc „Din grația lui Dumnezeu“.

Fiul său mașter, Eugen, fu făcut vice-rege al Italiei cu declarația solemnă, că el va moșteni după Napoleon coroana Italiei. Totodată îl căsători cu fata regelui bavarez. În 11 Ianuarie 1806 a fost celebrată cununia cu mare pompă în München. Napoleon și Iosephine se prezentară în persoană la nuntă.

Pentru cumnatul său Murat, Napoleon făcu rost de un principat în Germania: de principatul Berg și Cleve; surorii sale mai mici Paula îi dăruie principatul Piombino din Italia. Pe generalul Berthier îl denumi principe de Neuchatel. Altor le împărți alte titluri princiare și feudale.

Din maresălii și oficanții săi superiori Napoleon întemeie o nouă aristocrație. O mulțime întreagă de principii și conți noui îi împresura tronul. Se reîntoarse și vechea aristocrație, ca să se bucure de grația împăratului. Precum la propria sa familie, așa și aci, la credincioșii săi, Napoleon se nizuia ca pe noua aristocrație s'o împreune cu cea veche prin legături de căsătorie. Reînoii pe de

DIN ROMANIA.

Conferința dlui Barbu Ștefănescu-Delavrancea. Citim în „V. N.“ Autorul lui „Hagi-Tudose“, „Bursierului“, „Sultănicii“, etc. — a desfășurat Sămbătă seara, la Teatrul Național din Craiova, conferința sa: Artă și energie națională, în folosul grădiniței liceului „Carol I“. Adus fiind cu stla de dl și d-na Romanescu, după-cum singur a spus conferențiarul, căci când aceste persoane voesc un lucru, trebuie ca el să se împlinească, s'a luptat un timp, dar în cele din urmă a trebuit să cedeze, și iată-mă — zice d-sa — întors, prin stăruința dlui Romanescu, la una din preocupările mele predilecte altă dată.

Conferențiarul desfășură cu multă măiestrie subiectul său, arătând cum arta isvorăște și ea dintr-o energie, ca ori-ce product al intelectului omenesc; cum opera de artă este în noi, iar nu în afara noastră, căci omul, spre deosebire de regnul animal, are calitatea psihică a contemplațiunii, a admirațiunii. Dă exemplul leului, care trăește în pustiu galben, imens, cu orizonturi depărtate, dar el nu vede toate acestea, el nu are decât apetituri, iar restul nu există pentru el; nu-l vede; noi vedem restul, noi mergem cu gândul, noi simțim frumosul acestui pustiu imens și maestros, cu orizonturi luminoase.

În conștiința noastră dar trăește opera de artă, în această conștiință ea se perpetuează și rămâne eternă. Generațiile omenești dispar, popoarele chiar dispar, dar opera lor rămâne, și ea devine neperitor și numele autorilor ei.

Poporul atenian a dispărut, dar Parthenonul a rămas mărturie a măreției acestui popor, care a fost pionul civilizației, în lupta cu barbaria asiatică a Perșilor. Mai mult; cine s'a urcat pe Acropolă și a contemplat marea dela picioarele Parthenonului, a înțeles întreaga istorie a Ateni și a poporului grec antic. Marea era patria acestui popor; pe luciul mării și-a împlinit el menirea lui, iar dela înălțimea Acropolii Zeii păzesc și ocrotesc pe fiil patriei eline.

Conferențiarul arată apoi cum epocile de mărire și putere ale popoarelor, corăspund cu timpul de dezvoltare a artelor.

Așa a fost cu Atena, așa a fost cu Venetia, cu Florența și cu toate republicile Italiei în evul mediu. Astăzi chiar popoarele năzuesc pe această cale și fac sacrificii mari pentru propășirea artelor.

Un popor este și rămâne mare prin opera lui. Un popor e mândru de opera lui și o apără ca pe însăși patria. Înțelegem dar de ce micul popor atenian a învins holdele de sclavi ale Perșilor! Poporul atenian apăra frumoasele produse ale geniului sau artistic, cari erau o intrupare a însăși patriei. Dar un popor sorman, care își apără

tot vechile instituțiuni monarchice, șterse de revoluțiune. Acesta era imperiul lui Carol cel Mare, care reinvie din nou cu legile sale feudale din evul mediu, cu ceata micilor principii vasali, cari toți depindeau dela el și se supuneau ordinului atot-puternic al lui.

În 5 Iunie 1806 Napoleon făcu rege pe celalalt frate al său, cu numele Ludovic. Pentru el a schimbat republica Batavia în regatul de Holanda. „Să domnești D-Ta asupra acestui popor“, îi zise lui Ludovic împăratul, când deputația holandeză veni să-și aducă omagiile noului rege; „dar nici-odată să nu încetezi a rămânea francez“. Aceste cuvinte cuprind în sine toată politica lui Napoleon. El voia, ca țările acestea învecinate să fie numai provincii ascultătoare a împărăției franceze.

Asemenea scop a avut înaintea sa când a format alianța dela Rhin. Regiul de Bavaria și Württemberg, cari au fost aliații lui Napoleon în decursul acestor ultime războaie, reprezentau împreună cu mai multe principate mai mici această coaliție, de a cărei șef, cu titlul de protector, fu ales Napoleon.

Jumătatea Europei se supunea acum deja poruncei sale, și se războia sub steagul lui. Gloria i-se întrecu cu gloria marilor stăpânituri de lume din anticitate. Senatul îl investii în numele națiunii pe împăratul Napoleon, cu atributul de „Mare“.

(Vs urma.)

Trad. după Aldor de : Mircea.

numai coliba și sărăcia, ce ideal poate avea? Să creăm dar opere de artă, cari să fie intruparea neperitoare a geniului național!

D. Delavrancea laudă apoi lucrările pictorului Grigorescu, care este o mândrie a noastră.

Lucrările lui au fost apreciate de cei mai mari critici moderni. Dă de exemplu „Asaltul dela Opanez“, unde se vede viața și mișcare, unde fiecare linie arată lucrul trăit și simțit, ca și cum l'am trăi și l'am vedea astăzi. Artistul a fixat pentru totdeauna pe pânza lui acel moment istoric al războiului de independență, și acest moment va rămâne, așa precum artistul l'a văzut și l'a simțit.

După ce conferențiarul arată că binele, adevărul și frumosul trebuie să fie idealul omenirii, deci morala, știința și arta, și după ce mai dezvoltă câte-va puncte în legătură cu cele arătate mai sus, termină rezumând cele spuse, în aplauzele publicului, care năvălise în acea seară și umpluse sala.

La urmă o elevă a internatului secundar de fete, i-a prezintat o ramură de finic legată cu panglică, cu următoarele cuvinte dedicative, rostite de d'nsa: „Ție preot al artei îți aducem tributul nostru de admirațiune“. Din public de asemenea i-s'a oferit o ramură de omagiu.

Pe scurt a fost o petrecere intelectuală, care va rămâne ca o amintire plăcută dela un maestru al literaturii noastre, dela care așteptăm încă opere multe, și neperitoare opere!

O întimpinare

la articolul din „Tribuna“ Nr. 97. în afacerea comunității de avere din Caransebeș.

Caransebeș, 8 Iunie.

Autorul articolului din „Tribuna“ apărând pe domnul sublocotenent Ilie Curescu, atacă pe neuitatul general Doda și totodată și pe granicerii români, că dinșii ar purta vina că au intrat neînțepânduriți în reprezentanța comunității de avere.

Zice că Doda care a compus Statutele comunității de avere — deși înțelept, dar totuși a făcut o greșală — că a lăsat ușă deschisă de a intra și neînțepânduriți în averea lor.

Impregiurarea aceasta, apoi silindu-se autorul să tragă și numele meu în afacere, mă constrînge să stau puțin de vorbă cu membrul din comitetul comunității de avere.

Să vedem ce zic statutele comunității de avere, și mai cu seamă Art. 6, care ar fi toată pricina.

Art. 6 zice: *Comunitatea alegătorilor fie-cărei comune, respective în Caransebeș, Reprezentanta comunală (§. 69 Art. de lege XVIII din 1871) alege cu majoritatea absolută de voturi și adevă: până la 3000 de suflete: un deputat, peste 3000 de suflete: doi deputați și tot atâția suplentei.*

Acuma vine întrebarea:

Când în Art. I. se vorbește de comunele care formează comunitatea de avere și de familiile grănițeresti;

Când în Art. 2. se precizează titlul: „Comunitatea de avere a fostului regiment romano-banațean Nr. „13“;

Când în Art. 3. se precizează pentru proprietatea, posesiunea și administrarea averii comune, aparținătoare acestei comunități de avere, pentru care au valoare determinațiunile codicelui civil cari nu pot fi alții înțeleși în *Comunitatea alegătorilor din Art. 6., decât numai cei arătați în Art. I. din statutele comunității de avere?*

Articolele din Statute se țin lanț unul de altul și nu se poate desbina nici unul, ca să-i-se poată da alt înțeles decât cel indicat în Statute.

Ori Doda să poarte vina că D-Voastră n'ați isbutit a face osebire între *alegătorii comunali* și între *Comunitatea alegătorilor?*

Când toate articolele stau în strînsă legătură cu Codicele civil, nici nu se poate folosi alt termen decât *Comunitatea alegătorilor fie-cărei comune.*

Prin urmare *Comunitatea alegătorilor din Art. 6. stă în strînsă legătură cu §. 827 din Codicele civil, care dispune: că acela care pretinde parte la o avere comună trebuie să-și vali-*

diteze dreptul, dacă ceilalți protestează în contra lui!

Evident că numai aceea căroră le-au trebuit străini ca să-i susțină în posturile lor, au întors înțelesul Art. 6. pentru-că a *trebuit* aflată o ușită pentru d-lor.

Un bărbat cinstit și cu inimă pentru interesul grănicerului român, odată cu *capul* n'ar permite ca să încerce cine-va să întoarcă înțelesul Art. 6., mai cu seamă atunci nu, când vede că acela tînde să intre în avere; un bărbat cinstit îndată îi *presenta* lista, care arată *Comunitatea alegătorilor fie-cărei comune* și nici un organ administrativ nu *cuteza* să se atingă de Art. 6.

Însă a scoate asta în relief, se cere mai mult *pricepere*, mai multă *energie* și mai multă *desinteresare* de cât aceea care o aflăm, la dl Curescu și la membrul din comitet.

Cine a fost martor ocular la alegerile electorale, când era vorba ca domnul Curescu să fie ales de reprezentant la comitat, apoi la sinodul eparchial și mitropolitan, și au văzut cum șumarii și *primi-codrenii comunității de avere* corțeșeau pentru d-sa, acela își face judecată și se n'reabă, pentru-ce nu stau primii-codrenii și șumarii *acea cu lista alegătorilor în mână* la alegerile reprezentanților și să învețe poporul pe cine să aleagă în reprezentanța *comunității de avere*, că să nu se poată *desbrăca grănicecul de dreptul său.*

Rău atestat și și mai grea desmintire pentru afirmarea membrului din comitet, că Curescu a fost mâna dreaptă a lui Doda.

Dacă s'ar putea ca art. 6. să fie privit ca greșit, atunci n'ar fi vina numai a lui Doda ci și a lui Curescu, căci Doda cu mâna dreaptă a compus statutele comunității de avere; însă evident, că pentru-că nu i-a rămas în memorie înțelesul Art. 6 să vede că departe *au stat de logica generalului* și pentru aceea arată mare lipsă de conștiință și de pietate *acela*, care voește să acopere greșala și nepriceperea sa, aruncându-o asupra ilustrului bărbat, ca o crimă în momentul său.

Art. 24 din Statutele comunității de avere zice: *Comitetul este răspunzător reprezentanței comunității de avere pentru toate lucrările și întrelăsările sale conform determinațiunilor Codicelui civil.*

Cine altul, de cât numai președintele și în sfîrșit întregul comitet poartă vina, că au *întrelăsat de a fi activi la alegerile reprezentanților și au întrelăsat a controla pe cei înțepânduriți fără drept în reprezentanța comunității de avere?*

Acuma — după-ce a-ți înglodat carul, — declarați că singuri nu puteți să închideți ușă lăsată deschisă dela început — *dar precum vețurăm deschisă de D-Voastră* — v'ar trebui acum ajutor, însă nu pe calea formată de un reprezentant și de familia Nr. 110 din Armeniș, ci prin întregirea mancițărilor din Statutul, care abea acum v'au deschis ochii.

Am văzut, că în Statut nu există nici o mancițate și vina nu se poate căuta și afla altunde-va de cât numai în cerbicia președintelui.

Familia Nr. 110 din Armeniș, nu urmărește altceva, de cât numai interesul pentru binele comun, să lumineze pe granicerii români să se trezască și să vadă, că binele lor e periclitat.

Rău atestat pentru întreaga reprezentanță din periodul trecut, dar și mai rea judecată aceluia, cari au judecat că dacă un bărbat a fost bun să *îngrijască oala cu zamă* — e bun și pentru cea cu carne și pentru aceea nu s'a ales feldmareșalul de președinte.

Mai are aci loc vr'un comentariu?

Reprezentanța are să vegheze și să se îngrijească de interesul grănicerului român, are să fie totdeauna o sentinelă cu precauțiune, dar n'are să se îngrijască de bărbați cari ar fi buni și a a căror interese se învîrt numai în jurul oalei cu carne.

Acum e foarte bine de priceput pentru-ce s'au pus toate în mișcare, ca să rămâie Ilie Curescu în postul de președinte și prin urmare „Familia“ Nr. 110 are pe deplin drept când zice: *că nu interesul pentru grăniceri, ci interesul propriu l'au îndemnat să pacteze cu Pera Brancovică ca să-l scape de primejdia de a fi constrîns să părăsească oala cu carne.*

Vorba ceea: „Celui flămând pânea-i în gând“, și val de acela care aruncă chiar numai o privire la fărîmătura lui.

Dar și mai elocuent exemplu ne dă un animal ajuns lângă o oală cu carne: el mușcă pe toți, cari voesc să se apropie și fără un toiag bun în mână, nici nu e consult să te apropie de el.

Feldmareșalul și colonelii, apoi maiorii pe cari au pus grănitarii ochii și dela care, cu drept, așteaptă ajutor în chestia aceasta, n'ar suferi să se zică și să judece reprezentanța comunității de avere că ei ar fi buni numai pentru oala cu carne, dinșit ar cere dela reprezentanți respectarea statutelor, respectarea codicelui civil, respectarea drepturilor grănicerilor români și ar fi la locul lor, când ar tinde cineva să scurteze pe cei îndreptățiți în favorul celor neîndreptățiți.

Nostimă e afirmarea membrului din comitet că sunt lucruri triste în sinul instituțiilor noastre românești *că unul trudește și altu roește să intre în osteneala lui.*

Il asigur pe dl membru din comitet, că pentru urmașul d-lui Curescu ar fi o lucrare uriașă, a redobândi acele drepturi, cari în osteneala lui de a le închina interesului său propriu, le-a dat din mâna comitetului în scăderea intereselor grănicerilor împăduriți; zic încă odată: *uriază lucru să cere la aceasta.*

De încheiere încă un cuvânt.

Membrul din comitet zice că Curescu n'ar fi pactat cu Brancovici, dovadă că în o ședință ulterioară — după adunarea generală — a adus chestia de incompatibilitate a prietinelui său Brancovici. — *Furia grănicerilor deslănțuită în adunarea generală l-a făcut atent, că aceasta îl aduce și pe d-sa în pericol: de tăceau grănicerii tăcea și d-sa.*

Cavaler de Jacobich,
colonel în retragere.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 10 Iunie 1904.

— **Archiducele Frederic în Londra.** Din Londra se depeșează: Archiducele Frederic a sosit la 4 ore în gara Victoriei, unde a fost primit de cătră rege, membrii familiei regale, și personalul legățiunii austro-ungare. Archiducele a mână delă gară la palatul Buckingham, unde va locui pe întreg timpul petrecerii sale în Londra. Naivte de prânzul dela curte, archiducele va face câte-va vizite, ear după prânz va merge la operă, unde se va da o reprezentațiune de gală. Cealaltă parte a programului încă nu este stabilită, de oare-ce se așteaptă și aderența archiducelui. Aceea însă este deja stabilit, că Vineri va fi revista militară pe câmpul dela Aldoshof.

— **Afacerea ministrului de externe rus, Lamsdorff.** Am adus și noi în numărul trecut știrea, cum ministrul de externe rus Lamsdorff a fost atacat și insultat în stradă de către prințul Dolgorucki. Acum se telegrafează din Petersburg referitor la această întâmplare, că prințul era foarte agitat și chefuit când a provocat scandalul. La întrebările polițiștilor a dat răspunsuri confuze și neînțelese, zicând că *pentru aceea a atacat pe ministru, că a început războiul cu Japonia.* Când a fost transportat la institutul alienațiilor a declarat, că regretă fapta comisă în stare inconștientă. Va să zică, că să scape de urmări nobile prinț, îl duc la balamuc!

— **Doliu la Curtea din Viena.** Din Viena se vestește, că în urma morții ducesei de Anovera Mary, Curtea din Viena a ordonat un doliu de 6 zile.

— **Papa Piu X.** Din Roma se telegrafează, că Papa suferă mult de căldură caniculară. M-dicul său Dr. Laponi l-a cercetat și a aflat starea sântului părinte de indestulitoare.

Eri pontificele a primit în audiență pe cardinalul Larchi, prințul Massimo, pe mai mulți episcopi și preoți superiori.

— **Volnicii administrative în comitatul Timișorii.** Ni se scrie din *Simersig*, comună în comitatul de tristul renume al Timișorii: În 21 Mai s'a ținut aici alegerea de notar cercual. Cu prilejul acestei volnicia protopretorului Unger Iósef, a atârnat la culme pacinicului nostru popor. Dacă nu s'a versat sânge este a se mulțumi numai intervenției părintelui protopop Ioan Pepa și

a preotului din comună Vichentie Pirtea cari au liniștit și potolit furia justă a poporului neîndreptățit. Concurenți au fost șapte: trei maghiari, trei jidani și un român. Românul pe lângă care se grupase toți membrii Români din reprezentanță, prin urmare majoritatea, a fost firește exclus dela candidație. Întrebându-l părintele Pirtea, de ce nu candidează și pe George David, care e asemenea enalificat după lege, protopretorul îi replică că nu e dator să răspundă la aceasta întrebare. A candidat pe urmă pe unul Molitoris Lajos, fin al său și pe doi jidani. În fața volniciei protopretorului, reprezentanții români s'au hotărât să abstea dela vot. În chipul acesta obține, cvadidatul protopretorului 14 voturi, 7 domnești, 2 jidovești, 4 ungurești și a unul român beat din comuna Capăt. Părintele Pirtea însinuă protest. Într'astea vestea nedreptății a ajuns afară între popor. Înțelegând că nici în socotință n'a fost luat candidatul lor, au năvălit asupra casei comunale, și s'a născut un tumult în cât vitejii domni erau gata să prefacă ferestile în uși. Geandarmii încercaseră puștile și vârsarea de sânge era inevitabilă dacă nu s'arătai în fereastră, părintele protopop Pepa și părintele Pirtea, în fața cărora se făcu liniște mormântală. Atunci părintele protopop le zise: „primiți vestea măhnitoare pentru voi cu supunere, arătați că sunteți un popor pacinic, de ordine, supus legilor și credincios Maiestății Sale Impăratului și Regelui nostru, iar eu vă făgăduesc că voi duce pără la stăpânirea mai înaltă împotriva domnilor, cari v-au făcut nedreptate“. S'au împrăștiat apoi amărâți în suflet pe la casele lor, ca s'aștepte dreptatea dela forurile mai înalte. Volnicia protopretorului a fost de altfel încurajată mai ales de proprietarul de aici Vargies Imre, fost deputat dietal și vicepreședinte al partidului liberal din comitat, om, pe cum să vede demn de această poziție și de comitatul în care are trecere.

Românii sunt luați la goană în cercul acesta. De ce nu s'a pus în candidație românul, care era cel mai cvalificat dintre toți concurenții? Trei jidani avem în cerc, român nici unul. Așa se măsură dreptatea în comitatul Timișorii pe seama Românilor, — încheie corespondentul nostru.

— **Necrolog.** Primum următoarea veste tristă: Avem nemărginita durere a anunța tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților, că d-na *Dorina Coroianu n. Rațiu*, a încetat din viață în 7 Iunie n. a. c. la orele 12 din zi.

Scumpele rămășițe ale repozatei se vor așeza spre vecinică odihnă în cripta familiară, de lângă biserica gr.-cat. din Sibiu, în 9 Iunie n. a. c. la 2 ore p. m. Transportarea scumpei defuncte se va face în Cluj (stada N.-Malom 28) la 8 Iunie n. a. c. la orele 4. p. m.

Cluj, 8 Iunie n. 1904.

Emilia Dr. Rațiu, ca mamă, Iuliu Coroianu avocat, ca soț, v. d. Emilia Tilea, Felicia Rațiu surori.

— **Advocat român osândit pentru beție.** Ni-se scrie din M.-Radna: Dr. Valer Morar, care precum ați publicat și D-Voastră, a fost osândit de camera advocațională din Arad pentru beții, a fost reabilitat (?) de Casina ungurească din loc, care în urma declarațiunii ce a dat Morar, l-a reprimat între membrii săi, dintre cari îl eschiseseră unanim. Pe vremea aceea, Morar umbla cu capul pe sus, păstrând un aer de dispreț suveran față de acțiunea Casinei, voind să pozeze, că a fost eschis din casina ungurească pentru oare-cari fapte românești. Faptele sunt însă cunoscute: la una din bețiile sale a spart în birt cu scaunele icoanele de pe pereți, între cari era și icoana lui Kossuth și alui Arpád, ear ungurii îl luară la hăt pentru necinstirea sfinților lor. «Martirul» nostru național, își subscrie apoi singur sentința: dase o declarație în care găsim nu numai umilire națională, dar desbrăcare de orice demnitate omenească. Aflăm și la cel mai depravat bețiv instinctul etic a nu-și recunoaște beția, Morar glorificând «figurele mărețe epocale ale istoriei patriei noastre» se roagă de iertare, dacă a spart icoanele acestora

cu scaunul, s'a putut întâmpla «fără știința și cunoștința» lui.

Dr. Valer Morar publică în «Arad és Vidéke» următoarea declarațiune:

În ziua de 27 Septembrie a anului 1903 prin ziarul din Arad, au apărut astfel de articole, cari au adus persoana mea în legătură cu vătămarea simțului de pietate națională maghiară. În afacerea aceasta pentru restabilirea adevărului îmi iau voe a face următoarele enunțțiuni: Ca om declar pe cuvântul meu de onoare, că totdeauna am fost și sunt pătruns de cea mai mare pietate față de memoria descălecatului Arpád, această măreață figură istorică epocală a dulcii noastre patrii maghiare, care a luptat pentru sublime idealuri, față de memoria lui Kossuth Lajos, admirat de lumea întreagă și a celor 13 martiri din Arad, cari pentru libertate au suferit moartea. Dacă am necinstit icoanele acestor mari bărbați ai națiunii și istoriei și presupunând că s'a întâmplat v'ro vătămare a pietății naționale, ce mie mi-se atribue, ceea-ce s'a întâmplat fără știința și cunoștința mea, îmi exprim pentru asta cel mai adânc regret și cerînd iertare mă rog ca lucrul acesta sa fie socotit ca neîntâmpiat. — Maria-Radna, 29 Maiu 1904. — Cu distinsă stimă: Dr. Valer Morariu m. p. avocat. Înaintea noastră: Békeffy, m. p. Smikál János, m. p. martori.

— **Dramă conjugală.** Comuna Costești din apropierea orașului Pitești (România) a fost eri noapte teatrul unei groaznice drame conjugale.

Constantin Măleanu, mare proprietar din Costești, căsătorit acum un an cu d-na Dumitrescu, fosta soție alui Const. Dumitrescu ajutor de judecător la ocolul Costești, bănuia că nevasta îl înșeală.

Spre a se încredința dacă prepusul său e adevărat, eri, la orele 4 d. a. Măleanu a spus nevetei că pleacă la București să-și vadă pe fiul său care zace de apendicită la spital. Soția l'a petrecut până la gară.

Măleanu s'a dus însă cu trenul numai până la Pitești, de unde se întoarse cu o trăsură la Costești, la orele 11 noaptea.

Ducându-se acasă, găsi ușa încuiată. Împreună cu fiul său sparse ușa și găsi culcați în pat pe soția sa cu vizitiul Ion Cristea Voicu. Măleanu scoase revolverul și trase un foc, care nimeri pe vizitiu, omorîndu-l pe loc. Nevastă-sa fugi îngrozită prin cameră. Bărbatul ei trase asupra-i alt glonte, împușcând-o în abdomen. Ea a fost transportată la spitalul din Pitești; astănoapte la orele 3, d-rul Socolescu i-a dat ajutoarele necesare dar în zadar, căci, la 2 d. după o îngrozitoare agonie, își dete sfârșitul.

Măleanu a fost arestat.

Judecătorul de instrucție și procurorul au plecat la Costești în anchetă,

— **Inundație.** (Statele-Unite). — Mari inundațiuni au cauzat enorme pagube și stricăciuni, mai ales în districtele din Sud. Semănăturile au fost distruse. Câți-va oameni s'au inecat. Linia ferată a fost stricată.

— **Explozie.** O exploziune s'a produs ieri într'o distilerie. Sunt 10 uciși.

Focul a izbucnit apoi în fabrică. Patru case au ars. Incendiul s'a comunicat într'o curte învecinată, unde se aflau 3200 capete de vite.

— **Promovare.** Dl. Ion Pascu, fiul economului Teodor Pascu din B.-Comloș, a fost promovat la gradul de doctor în științele juridice la universitatea din Cluj. Il felicităm!

— **Ucidere în hotarul Lugojului.** Sâmbătă dimineața făptuitorii necunoscuți au ucis cu mare cruzime pe femeea Persida Alexandru, pe când venia cu lapte la Lugoj. Crima a fost comisă cu securi și capul nefericitei era despărțit aproape cu totul de trunchi. Sunt bănuți cu comiterea crimei 2 feciori. Se zice, că femeea ucisă avea un amant, a cărui soție a plătit pe cei 2 feciori să o omoare. Făcându-se cercetare ucigașii au fost descoperiți și arestați.

— **Un nou baccil.** Profesorul facultății de medicină dela universitatea din Neapole Dr. Otto Schrön, cum se comunică de acolo, a ținut o conferință asupra descoperirii unui nou baccil al tuberculozei, care diferă cu totul de baccilul cunoscut până aci al acestui morb înfricoșat. În cercuri medicale se crede, că din această desco-

porire a profesorului Dr. Schrön va resulta un nou tratament al tuberculozei.

— **Incoronarea în Belgrad.** Din Praga se telegrafează, că conform informațiunii lui *Narodni Listi* la încoronarea regelui Petru Caragiorgheviici principele Muntenegrului și al Bulgariei vor lua parte personal, ear Țarul va fi reprezentat prin un arhiduce rusesc.

In amintirea războiului, franco-german. (1870) — Pe platoul dela Gravelotte (Alsacia și Lorena) pe locul numit „Punctul zilei“, se zidise de către Germani, un turn în amintirea zilei de August 1870.

Acest turn se chema Gedenkthurm și fu distrus acum de curînd, fiind-că jena zidirea noului fort „Kaiserin“.

In amintirea războiului din 1870, Germanii au zidit acum tot la Gravelotte, o mare clădire, ca să înlocuiască fostul monument.

Această clădire e frumoasă și e ornată în chip artistic pe dinăunru cu frescuri reprezentând episoade din războiul din 1870 contra Franței. Se află busturi, reprezentând pe principalii generali cari au luat parte la războiu.

Un bust al Impăratului Wilhelm I ocupă centrul și o statuă de marmoră albă personificând „Ingerul Păcii“ va fi așezată astfel în cât să domine monumentul,

Pe plăci de marmoră se menționează regimentele cari au luat parte la lupta din 16 și 18 August 1870. De asemenea sunt săpate în marmoră numele ofițerilor căzuți pe câmpul de bătăe în acele două zile.

— **Statua lui Vereșciaghin.** Senatul orașenesc din Petersburg într'una din ședințele sale extraordinare a decis ridicarea unui monument memoriei lui Vereșciaghin, pictorul rus perit cu ocaziunea catastrofei vasului Pntrupavlevsc. S'a și format deja o comisiune specială în scopul acesta.

— **Poruncă în contra dragostei.** Matrozii societății de navigațiune *Cunard Line* — precum vestește o depeșă din New-York — trebuie să fie oamoni foarte infocați. În călătoriile lungi pe luciul monoton al mării, nu e mirare dacă inima să învioșează și-și pretinde drepturile. Intre sutele de pasageri firește sunt multe dame și acestea se lasă bucurosi curtenite de marinarii eleganți. Nicl nu poate fi trecere de vreme mai plăcută, ca și a sta sus pe copertă și pe întinsul nemărginit al apelor în fața oglinzii ei scilpicioase, a asculta șoaptele dulci ale acestor leventi, adreseate gingașelor urechi. Pe vapoarele ce merg din Anglia spre Boston, dragostea a devenit așa de mult la modă, încât direcția societății *Cunard*, s'a simțit jignită în sentimentele sale de pudicitate și a dat un aspru ucaz, prin care oprește ofițerilor curtenirea.

— **Noul rector al universității din Pesta.** Mercuri la ameză s'au întrunit sub președința actualului rector, alegătorii dela cele 4 facultăți ale universității pentru a alege rector pe anul viitor școlastic 1904—5. Fiind rectorul din anul trecut ales dintre profesorii facultății filosofice, anul acesta a fost ales rector din sinul corpului profesoral al facultății theologice în ordinea în care urmează facultățile după sistemul dela universitățile germane. Ales a fost profesorul pentru dreptul eclesiastic *Dr. Demkó György*.

Alegerile pentru Cameră în Belgia. La alegerile pentru Cameră și pentru senat în Belgia, liberalii uniți au căpătat 40.000 de voturi mai mult de cât data din urmă și majoritatea clericală din Cameră a scăzut dela 27 de voturi la 16. În senat au cucerit liberalii patru locuri dela clericali, în Cameră dela socialiști și dela clericali 9 locuri. Se crede, că peste două ani, când se va face alegere pentru cealaltă jumătate de Cameră și de seraf, clericali vor rămânea în minoritate.

— **Onorariul unei operațiuni.** Din Bruxela se telegrafează, că celebrul operator din Paris *Dr. Doyen* a operat pe un bolnav din Chestion, care în decursul operațiunii a murit. Familia a oferit adiunctului profesorului 2000 franci, ear profesorului 1000. *Doyen* a pretins 30.000 franci, și astfel lucrul a ajuns la judecătorie, care a respins pretensia profesorului, ajudecând-i

numai 4000 franci, cât îi oferise familia bolnavului. Afară de asta judecătoria l-a obligat și la suportarea speselor procesuale.

— **Desvélirea unui monument pe câmpul de luptă dela Waterloo.** Din Bruxela se comunică știrea, că la 21 Iunie va fi desvélit monumentul ce indică locul memorabil, unde la 17/18 Iunie 1815 a apus steaua norocului lui Napoleon Bonaparte. Statua este făcută de sculptorul *Gérome* și nu este alta decât un obelisc înalt, la vîrf cu vulturul lui Napolen. Sêrbarea nu va avea caracter politic.

— **Incendiu groaznic.** Despre incendiul pomenit deja în rîndul trecut pe scurt și care s'a întemplat în *Peoria* (statul Illinois), se telegrafează acum din Londra următoarele amănunte:

Din cauze necunoscute pân'acum s'a aprins o casă cu 11 etajii; în apartamentele din parter era fabrica de spirt Cornina. Edificiul surpându-se, focul a pătruns și aci luând flacări 30.000 de vase cu spirt, în care era 52.000 galoane spirt natural. *Spirtul aprins curgea șiroae vîrsându-se în riul Illinois.* Au fost mistuiți de flăcări împreună cu edificiul și 3200 cai și vite cornute. Animalele aprinse fugiau nebune, călcând mulțime de oameni. Nouă lucrători pân'acum n'au putut fi scoși de sub ruine; unul a murit, ear patru au fost răniți de moarte. *Materialul ars presentă o pagubă de 2 mil., de dolari.*

— **Uniunea societăților tipografice din Austria,** la care aparțin 15 reuniuni, în primul cvartal al anului și-a sporit numărul membrilor cu 164 înși dela 10,997 la 11,161; numărul membrilor neînscriși în reuniuni a descrescut însă dela 966 la 941. Ajutoare s'au dat: la 232 călători 3881 cor., la 644 lipsiți de serviciu 30,964 cor. la 1573 bolnavi 67,858 cor., la 393 orșani 5871 cor., la 192 infirmi 24,933 după 47 membrii morți 11,572 cor., ajutoare de înmormântare, 546 cor. ajutoare de strămutări, la olaltă 145, 684.56 cor. În proporția tuturor cheltuelilor 1.02 cor. cotisație săptămânală cade pe fiecare membru, cu 4 fil. mai puțin ca anul trecut.

— **Impăratul Saharei în Bruxela.** Din Bruxela se telegrafează, că împăratul Saharei *Jacques Lebaudy* a sosit acolo încoginto. Impăratul a închiriat o locuință de pe strada Louise-Avenue unde este înscris sub pseudonimul de *prințul de Arleuf*.

— **Herman Rollet,** născut în Baden, poet și scriitor austriac, a murit în orașul său natal în etate de 85 ani. Printre scrierile și poeziile sale mai importante sunt *Kampflieder*, *Offenbarungen* și cea din urmă operă a sa *Begegnungen*, apărută în 1903.

Acest din urmă volum conține suvenirile lui Rollet despre contemporanii și amicii săi; *Wagner* pe care îl cunoscuse Rollet în exilul său Zürich, *Lenau*, *Grillparzer*, *Liszt*, *Schumann*, *Anastasiu Grün*, *F. Strauss*, *Schopenhauer*; și, din generația precedentă: *Arndt*, *Koerner*, *Beethoven*, *Mendelsohn*.

Una din primele sale scrieri lirice, „*Vestitorii primăverii*“ (1845), poezii politice, dispăcu ministrului *Metternich*, în cât autorul părăsi Austria și se duse în Germania. În 1855 putu să se reîntoarcă în patria sa și se instală din nou în Baden.

— **Mulțumită publică.** Cu ocaziunea sêrbătorilor pogoririi sfântului Duh, gentila Domnișoară *Elvira Ciorogar* fiica bravului notariu Ștefan Ciorogar din Cinteiu, a donat pe seama sfintei biserici din loc următoarele obiecte: — Una Zavesă sau acoperemnt la ușile împărătești — una măsurită și un analog, toate de catifea, prelucrate cu fir aurit de mânilor sale, și de o rară gingașie. — Primească gentila Domnișoară mulțămitele Comitetului parochial și a tuturor locuitorilor.

— **Durere de stomac.** *Sgârçiuiri de stomac, catar greu de stomac, la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de ape, tit, mijloc sigur. Purgativ sigur, inerția cro-*

nică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri, este thea întăritoare de stomac „Centauria“ a farmacistului Kossuth.

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.

Cutia mare . . . 2 cor. — —

In contra tusei, catarului (troahnă) răgușelei, flegmei și iritațiunii gâtului este de un efect eminent, pastilele de pept »*Senega*«. Prețul 1 cor. Se pot căpeta în farmacia la »*Maria Fecioară*« a farmacistului *Kossuth Pál*, Arad, piața Boros-Béni Nr. 15.

157

Ultime Știri.

In ultimul moment aflăm cu adâncă întristare, că vrednicul român **Paul Milovan** fost notar în Mândruloc, membru în direcțiunea »Victoriei« și fruntașul nostru din Arad a murit cu câteva ore mai înainte.

A ieșit azi dimineață la plimbare pe dilma **Murșului** și a fost lovit de apoplexie.

Anunț.

Sub titlul: »*Terția, trăsături critice de pe viața Românilor transilvăneni*« — și drept completare a scrierilor mele »*Reunirea*« și »*Almanachul sf. Nicolae*«, va apărea în Octomre a. c. un nou studiu de aceeași estensiune, circa 100 pagini 8° mare, condus de curate tendențe pentru regenerarea popoului nostru.

După experiențele făcute cu aceste cărți însă, care au fost căutate, iar prețul lor a ramas în mare parte prin buzunarele unor »librari« și mai ales »prieteni-colegi« conșciențioși (?), noua carte se va tipări într'un tiragiu restrins și se va trimite numai abonenților. Voi fi în chipul acesta pus în putința a trimite cartea franco la adresa abonenților pentru prețul anticipat de 2 cor. dând colectanților dela 5 exempl. unul gratuit.

Rog deci On. Public român, se aboneze aceasta scriere prin asignarea prețului la adresa mea mai de jos. În urma unor svonuri imprăsciate cu rea credință, aflu de lipsă a constata aici, că cărțile mele nu sunt nicl oprite, nicl epuizate (mai am din fiecare vr'o 150 es.) — și astfel oricine le poate comanda direct la mine pe lângă prețul redus à 2 cor. În anumite cercuri se manifestă și oarecare timiditate față de procurarea acestor cărți; — observ deci, că în asemenea casuri, astfel nemotivate, cărțile se pot comanda pe o adresă fictivă post-restante.

Sibiu, 15 Maiu 1904.

Presb. N. Manegujiu.

260 1—5

Economie.

Arad, 9 Iunie

Plătirea în rate a restanțelor de dare. Recomandăm în deosebită atențiune restanțierilor de dare ordinațiunea ministerială (Nr. 1053) care imputernicește direcțiunile financiare ca pentru plătirea dărilor îngrămădite sub durata ex-lex-ului să acorde restanțierilor favorul plătirii în rate. Dispo-

sițiunile mai importante ale ordinațiunei sunt următoarele:

1. Pentru datoriile în dare, îngrămădite în intervalul din 1 Maiu 1903 până în 1 Aprilie 1904, asemenea pentru datoriile publice cari să încassează sub auspiciile autorităților financiare, să poate acorda respiriu tuturor cari îl cer până la 1 Septemvrie 1904.

2. Respiriu să se dea pe lângă condițiunea plătirii în rate, așa însă, că scadența ultimei rate să nu treacă peste sfârșitul lui Septemvrie 1904.

3. Dacă restanțierul petent, ar avea restanță și de pe vremea înainte de 1 Maiu 1903, atunci concesiunea favorului plătirii în rate, să se lege pozitiv de condițiunea, că astfel de restanță veche să se achite în termen fixat scurt.

4. Numai în casuri extraordinare să poate concesiona și pentru astfel de restanțe veche favorul plătirii în rate. Dar după aceste restanțe, este a se socoti și interese de întârziere.

5. Restanțierii rugările lor pentru acordarea favorului plătirii în rate separate ori mai mulți laolaltă în scris ori și verbal le pot prezenta și anume nu numai la direcțiunile de finanțe ci și la perceptoratele de dare.

6. Recursele sunt scutite de timbru.

BURSA.

Bursa de cereale și efecte.

CEREALE:

— Cursul pieții din Budapesta. —

— 8 Iunie 1904.

GRÂU.

Grâu dela Tisa	9.65—10.05
" din Banat	9.25—9.70
" din Nordul Ungariei	8.90—9.45
" din Bacța	

ORZ.

Orz dela Tisa	6.10—7.20
" de lângă Dunăre (Bpesta-Mohaci)	6.60—7.—
" din Nordul Ungariei	6.80—7.50
" pentru spirit	5.80—6.15
" pentru nutreți	5.70—6.—

SĂCARĂ.

Săcară din jurul Pestei	6.95—7.15
" din Nordul Ungariei	7.—7.25
" deoseb. ung.	6.70—6.95

PORUMB.

Porumb ungar	5.60—5.80
" sârbesc	
" Cinquantin	6.65—7.20

OVES.

Ovės unguresc prima	6.25—6.60
" " media	6.10—6.30
" " "	5.90—6.10

Prețuri de încheiere oficiale:

Grâu de toamnă (Oct.) c.	9.29—9.30
Săcară de toamnă (Oct.) c.	6.93—6.94
Ovės de toamnă (Oct.) c.	6.06—6.07
Porumb pe Iulie c.	5.37—5.39
" pe August c.	5.47—5.49
" pe Maiu 1905 c.	5.69—5.70
Rapița pe August	10.50—10.60

Cursul pieții din Timișoara.

— 8 Iunie 1904 n.

Raportul societății Lloyd:

Grâu 75 klg.	7.90—8.—
" 76 "	8.10—8.15
" 77 "	8.20—8.25
" 78 "	8.30—8.35
Săcară	6.—6.10
Orz	5.40—5.50
Ovės	5.00—5.05
Ovės ales	5.15—5.20
Porumb	5.10—5.15

EFFECTE:

Budapesta, 8 Iunie 1904.

Incheierea efectelor ung.

Imprumutul c. fer. ung. în argint	— — —
Obligațiunii de stat ung. ale c. fer. de ost	— — —
Renta coroanei ung.	97.15
Obligațiunii de 4% ung. pentru scutirea de darea pământului	97.60
Renta de aur 4%	117.80
Acții pentru asigurarea de credit ungar	744.—
Los de câștig al împrumut ung.	205.—
Acții ale c. fer. de Kassa-Oderberg	— — —

Incheierea efectelor austriace.

Renta de hârtie 4 ² / ₁₀ %	99.23
Renta de aur austr. 4%	118.85
Los din 1860	151.80
Los de cred. austriac	465.—
Banca austro-engleză	— — —
Bank-Verein din Viena	509.—
Banca austro-ungară	1619.—
Acții ale c. ferate sud-austriace	77.50
Societ. de navigațiune Dunăreană	844.—
Acții de tutun	329.50
Aur bătut ces-reg.	11.33
Renta de argint 4 ¹ / ₁₀ %	99.80
Renta coroanei austriace	99.20
Los din 1864	256.—
Acții ale instit. de cred-austriac	638.—
Acții ale băncii Uniunii	517.—
Banca austriacă Länder	425.76
C. fer. austro-ungară de stat	632.50
Acții de Alpi	409.75
Prețul de schimb londonez	238.43
Tramwaw vienez	— — —

LOSURI.

Val. nom.	Bani	Marfă.
10. — Losuri „Barilika“	19.50	21.50
10. — „austriacă“ cu stam.	21.—	23.—
— „ „ bilet de câștig.	6.—	8.—
200. — Impr. oraș. Vien. din 1874	503.—	523.—
80. — Los al orașului Buda	165.—	175.—
80. — „ „ „ cu stampilă austriacă	168.—	175.—
4. — Los „Jó sziv“	10.—	11.—
4. — „ „ cu stamp. austr.	10.—	11.—
— „ „ de bancă de credit hipot. maghiar	40.—	44.—
— „ „ de bancă cu st. aust.	46.—	51.—
10. — Los al crucel roș. magh.	26.50	28.50
10. — „ „ „ cu st. aust.	29.—	31.—
24. — „ „ „ bilet de câștig	9.—	11.—
24. — Los al cruc. roșie ital.	44.—	46.—
— „ „ „ cu stam. austriacă	47.—	52.—
20. — Los al crucel roșie austr.	54.50	56.50
200. — Los al inst. de cred austr.	465.—	475.—
84. — Los Pálffy	160.—	170.—
96. — Los al imprum. serb. per. 100 fl. 2% inter. 13 Ian. 1902	90.—	95.—
98. — Los al impr. serb. per. cu stampilă austr. 13 Ian. 1902	94.—	98.—

INSERTIUNI și RECLAME.

De vânzare.

(din mână liberă)

un salon de ras și frizat, în Blas, foarte frumos aranjat, după sistemul cel mai nou, la poziție bună, între 3 hoteluri mari. Abonații sunt anual 60, pe lună 35, afară de aceștia mulți vizitatori siguri.

Informații mai de aproape se pot lua dela:

Administrațiunea „Tribunei“.

261 2—3

Deschiderea băilor de sare și iod dela Albele situate lângă stațiunea Szerdahely Sos-fürdő 5 klm. dela Mercurea (Erd. Szerdahely) s'a făcut în mod festiv la 29 Maiu 1904 st. n.

Acele băi se potrivesc mai ales pentru boale cronice, reumatice, scrofuloze, anemice, boale de nervi, îndeosebi au aceste băi eminent efect vindecător la boalele de femeii metrită cronică, endometrită, peri și parametrită, scurgeri, etc. ca și la resorpțiunea exudatelor după pleurită (aprinde de pelița coastei), pertyphlita (aprinde de infestitul gros).

Afară de aceea mărește pofta de mâncare.

Trenul la băi sosește de către Sibitu la orele 6 și 11 a. m. și 7 p. m. ear de către Alvincz la 4 și 9 a. m. și 5 p. m.

Taxa de persoană pe omnibus tour și retour e de 40 bani; pentru copii jumătate.

Odăi mobilate la băi cu următoarele prețuri:

Din 15/V—15/VI cu 16 24 cor. lunar
„ 15/VI—15/VIII cu 24—32 cor. lun.
„ 15/VIII—15/IX cu 16—25 cor. lun.

Serviciul și albituri de pat etc. cu 6 Cor. lunar mai mult.

Taxa pentru scaldă

Bae rece în basin	20 bani
„ caldă de vară	80 „

Pentru copii prețul de jumătate.

Restaurant aranjat modern, mâncări bune bătărie pentru bolnavi, beuturi alese serviciu prompt și prețuri moderate.

Analisa despre conținutul escelentelor substanță ale apei cât și alte informațiuni se pot cere dela subcrisul.

Ilie Floașiu

Se caută o fată ori femei mai tinere ca îngrijitoare la o familie inteligentă pe lângă doi băieți mici. Adresa la administrația foii noastre.

229 3—3

Căsătorie.

Un candidat de preot ales într'o comună din Archidieceasă, în scop de căsătorie, dorește a face cunoștință cu o domnișoară română preste 20 ani trecută și care să fie calificată pentru școalele elementare de stat sau confesionale.

Epistolele sunt a se adresa în timp de 30 zile, la Administrația „Tribunii“ în Arad.

Se cere și se asigură păstrarea discrețiunei pe cuvântul de onoare.

262 3—5

100 bucăți

de

Propise de școală

cunoscută peste tot locul, costă una coroană, pe lângă trimiterea anticipativă a prețului plus porto poștal de 30 fileri expedițiunea se face franco sub legătură în blocuri tari pentru a fi scutite contra frângerii: Dela 100—750 bucăți francarea se face pentru 72 fileri. Cu rambursă speșele de expedițiune sunt cu mult mai mari.

Biuroul de administrațiune al lui

Ingusz I és Fia.

Arad

207

Gratuit
un **Schnellsieder** și
o **cumpănă pentru culină**

Pentru
prețur nes-
pus de echi-
tabile trimit
în toate păr-
țile urmă-
toarele:

124 14—24

**mărfuri de
argint mexican.**

- 6 cuțite de masă de argint mexican.
- 6 linguri de masă
- 6 furculițe
- 12 lingurițe mici de cafea
- 6 cuțite pentru desert
- 6 furculițe pentru desert
- 1 lingură de scos zamă
- 1 lingură de scos lapte
- 2 candelabre elegante pentru salon.

toate din argint mexican.

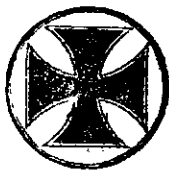
46 BUCĂȚI numai 650 Fl.

Afară de asta ori-cine
comandază dela mine paji-
mește drept cadou o cum-
pănă p. culină gratuit.
Argintul mexican este un
metal alb (și dinlăuntru) pen-
tru a cărui calitate și dura-
bilitate primesc garanție pe
25 ani.

Comandele să îndeplinesc
contra trimiterei banilor ori și
pe lângă rambursă din depositul:

Scheffer D. Sándor
Budapesta,
VII, Bezeredy-utca 3 szám.

**Cucea orî steaua
electro-magnetică dublă.**

D. R. G. M. Nr. 88,503.

Vindecă și recrează pe lângă
garanță: reuma, astma (respirația
grea), insomnia, epilepsia, nervozitatea
lipsa de apetit, clorosa, durerea de
dinți, migrena, impotența, influența,
precum și tot felul de boale de nervi.
Bolnavul cel ce nu se poate vindeca
în decurs de 44 zile, îl întorcem
banii imediat. Celui ce nu îl mai ajută
nimic, să încerce cu aparatul meu;
căci sunt convins despre efectul sigur
al aparatului meu.

Prețul unui aparat mare 6 cor.
e a se folosi la boale de nervi cronice.

Prețul unui aparat mic 4 cor.
se folosesc la boale mai ușoare.

Comandele le îndeplinește în
patrie și străinătate:

Scheffer D. Sándor

Budapesta,
VIII, Bezeredy-utca 3 szám.

Pentru 5 coroane
trimit 4 1/2 kgr. (circa 50 bucăți) de
săpun de toaletă fin

bucăți alese de săpun de suc de lili,
de rose, de iorgovan, de violele, de
rezedă, de iasmin și de clopoțele.
Pe lângă anticipațiune ori ram-
bursă expediază:

Scheffer D. Sándor

Budapesta,
VIII, Bezeredy-utca 3 szám.

Coasa de oțel „Bur“ este cea mai bună pe lume
ai cărei unici literanți pentru întregul continent și pentru America sunt
Winkler és Grauer, Kőbánya 34,

la cari e a se adresa ori ce corespondență privitoare la coase.

Coasa de oțel „Bur“ taie admirabil!

500 coroane plătesc, celui ce este în stare să ne arate o coasă
de oțel „Bur“ veritabilă ca provenită din altă fabrică.

1000 coroane plătesc celui ce ne poate arăta dintre 100 coase
de oțel „Bur“ două rele.

Coasa de oțel „Bur“ numai atunci este veritabilă, dacă pe
mâner poartă gravată inscripția aceasta: *W. G. Kőbánya*, iar pe
latul ei este tipărită marca firmei cum arată figura asta: 190 6—20

Preț-curent ilustrat și gratuit.

Facem atent pe ori cine în interesul său propriu, de a se păzi
de mărfa de imitațiune. Coasa „Bur“ satisface pretențiunii ori-cărui
econom în modul cel mai perfect.

Acest favor are a-l mulțami coasa de oțel „Bur“ singur ascuți-
șului său admirabil, nici prea tare, nici prea moale. Mai ales pentru
aceea este coasa „Bur“ corespunzătoare, pentru-că are simcea și
grumaz tare, ear ascuțișul foarte subțire. Mulți economi strică și cea
mai bună coasă, prin faptul că nu știu să o bată. Asta însă pe lângă
foată nedibăcia economului este eschisă la coasa „Bur“, de oare-ce
firma noastră trimite coasa bătută și probată. Pentru fie-care bucată
se primește garanță, iar care nu corespunde schimbăm pentru alta
însă mărturisim din experiență, că între 1000 coase nu e nici una rea.

Prețurile coasei de oțel „Bur“

60	70	75	80	85	90	95	100	110	120 cm. lungă
1:80	2:10	2:20	2:30	2:40	2:70	2:80	2:90	3:20	3:60 Cor.

La comanda de 5 bucăți supoartă șpelele postale; la comanda
de 10 bucăți fabrica nu numai că supoartă șpelele postale, dar dă o
o coasă în dar, ear la comanda de 20 bucăți, fabrica pe lângă supor-
tarea șpelelor postale și trimiterea a două coase, trimite și două ta-
blouri frumoase din timpul războiului buro-anglez. Cucea „Bur“ la coasa
de oțel „Bur“ 1 coroană. O cuce „Amersau“ bucată 30 fl. Aparat
pentru băterea coasei (nicovală și ciocan) 1 cor. 90 fl. *Noutate!*
Teacă potrivită p. coasă păr. cu cheie cu tot 30 fl. 10 buc. 2:60 cor.

ca împrumut pe amortisație cu

4%

oferim prin Institutele de bani de primul rang din Budapesta și străinătate până la 3/4 a valorii la
I. și II. loc dela 15—65 ani.

Credite personale!

Preoților, ofierilor, oficianților de stat și privați, comer-
cianților, industriașilor se acordă împrumuturi cu și fără
garanți dela 1—15 ani culant și discret.

Convertiri de bancă la debitorii private.

MELLER LAJOS ÉS TÁRSAI

Comisie de bancă.

BUDAPEST, David-utca 15. (Firma improtocolată.)

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă
strop, ear sâmburii de struguri, coaja și alte părți necurate se
îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici
vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o
garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare-ce
la întrebuintarea de apă nesipoasă ori murdară nu abzie serviciul.
Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe
3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de
câneșă din lăuntru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utca 27. sz.

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

Împrumuturi de bani pe amortisare

mijlocesc pe lângă condițiile cele mai avantajoase, pe moșii și
case în orașe cu 4,3, 4,5 și 5% și amortisare de

20, 25, 30 și 50 de ani

adecă în camătă e socotită atât camătă cât și amortisarea din capital.

Principiul meu e îndestulirea M. On. public, care vrea să
facă împrumuturi hipotecare.

*Împrumuturile se plătesc în bani gata, scrisorile hipo-
tecare se plătesc cu valoarea lor nominală. Spese prealabile
nu sunt, tacsele mi le socotesc ulterior.*

Pentru deslușiri mai detaliate a se adresa la

HERZOG SANDOR

Arad. str. Weitzer-János Nr. 15, ușa 7.